

בארה של תורה

פשט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתי מדרש להוראה ולרבנות וכוללים לאברכים מצויינים, רח' הי"ש 12

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 56/5

טל' - 050-4122172

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

גליון 349 טבת ה'תש"ף

העלון מוקדש לזכר המנוח משה בן חלימה ג'מיל ז"ל ע"י בנו ידידנו ר' ראובן ג'מיל הי"ו

"דרכי תורה" במספרים: כמה כוללים? כמה אברכים? כמה שיעורי תורה? וכמה שעות לימוד?

שמות כשתגלה את המספרים שלנו, תבין שהזכות כולה שלך!

"את שולי תאהב יותר"

ב. רבים מאיתנו מכירים את הזמר והשחקן שולי (שלום יוסף) רנד, אך לא רבים יודעים ששולי איננו בעל התשובה הקלאסי, שכן במקור בא הוא ממשפחה דתית. הוריו התגוררו בתל אביב והיו מקורבים לרבי מסדיגורה זצ"ל. שולי למד בישיבה עד גיל 18, ובצוק העתים ומחמת סיבות כאלו ואחרות חזר בשאלה ופרש לגמרי מן הדת ופנה ל"אפיקים" אחרים. לבס של הוריו נחמץ ובצר להם פנו לרבי מסדיגורה. האב, ר' יעקב רנד, סיפר לרבי על שלום יוסף שפניו אינם כתמול שלשום, והתורה והמצוות כבר אינם לחם חקו בלשון המעטה. הרבי הצטער לשמוע עד היכן הגיע שולי. הוא הרזה דקות ארוכות, ולפתע נשא את עינו והביט באב הכאוב ואמר לו- "תשמע, אתה בודאי אוהב את הילדים שלך, אז את שולי תאהב הרבה יותר מכולם, והכל יהיה בסדר".

האב לא הבין כיצד בכלל אפשר לאהוב את שולי במצבו הנוכחי, ועוד לאהוב אותו יותר מכולם. אך כחסידי נאמן הוא עשה כמצות רבו, והחל להרעיף על שולי חום ואהבה יותר מבעבר. שלום יוסף המכונה "שולי" לא הבין בתחילה מה "זומם" אביו ולהיכן הוא חותר בהרעיפו עליו כל טוב. אך לימים כשעשה את כל הדרך חזרה לחיק התורה והמצוות העיד שמה שהשפיע עליו יותר מכל לחזור הביתה הוא היחס החם והאהוב שקיבל מהוריו בשנים הסוערות שעברו עליו בנערותו, וההכלה שידעו להכיל אותו ולקבלו איך שהוא למרות הכל ועל אף הכל.

בראיון שהעניק לאחורנה אמר ר' שולי רנד: "אני מאלו שנאמר עליהם "שנה ופירש" שתשובתך הכי קשה, ולמרות הכל אני משייך את היכולת שלי לחזור בתשובה להורים שלי, שאחרי שעברו איתי בגיל ההתבגרות את כל התלאות ואת כל הנסיונות להחזיר אותי למסלול, הם אף פעם לא סגרו בפני את הדלת. ודאי שכאב להם שאני לא הולך בדרך שהם האמינו בה, ובפרט כשמדובר לפני שלושים וחמש שנה שהמצב של יציאה בשאלה היה די נדיר, ובמיוחד שאני בא ממשפחה מאד מכובדת ושוורשית, ותוסיף לכך שגם מבחינה סביבתית הדבר לא היה פשוט בכלל. אבל הוריו נהגו בשכל, נהגו בתבונה, נהגו באהבה, השאירו לי פתח פתוח, ועל כך אני אסיר תודה להם כל חיי, בפרט כשאני יודע ומבין כיום כאבא וכסבא כמה הם היו צריכים להבליג ו"לבלוע" כדי להמשיך לאהוב אותי".

הבחור שנזרק מהישיבה אמר להוריו "הסבתא הזו מאמינה שאני הוא הבחור המוצלח ביותר"

ג. הסיפור הענק הבא מובא בספר "מצוות בשמחה" (עמ' תנב') מאת הגאון רבי יצחק זילברשטיין. מעשה בבחור שנכנס ללמוד בישיבה קטנה ומיד בתחילה נתקל בקשיים. לא היו אלו קשיים רציניים, אך בהעדר תשומת לב תפחו הבעיות והפכו למשמעותיות, וגררו תופעות לא רצויות כמו ירידה במוטיבציה, פערים לימודיים וקשיים חברתיים, עד שלאחר כמה חודשים הבחור עזב את הישיבה וחזר לבית. "לא רוצה ללמוד, לא רוצה לנסות, לא רוצה מסגרת חלופית, לא רוצה כלום" קרא בסערת לב. באין סדר יום קבוע ניסה את מזלו בניקוי דירות, כיון שהיה זה לפני חג הפסח. ומן השמים גלגלו שאת המודעה שתלה הבחור ראה הרב חיים ישראל שטרן מקרית ויזניץ בבני ברק. הרב שטרן ורעייתו התקשרו לבחור

כשאבא מגלה מאוחר מדי מה גדל ב"ערוגה" שלו...

"ויאמר אליו ה' מה זה בידך ויאמר מטה. ויאמר השליכהו ארצה, וישליכהו ארצה ויהי לנחש" (ד-ב-ג)

אם היו שואלים אותי מהו הנושא שעליו מתקבלות התגובות הרבות ביותר אודות הדברים הנכתבים על גבי במה זו, הרי שללא ספק הייתי מציין את נושא החינוך בכלל, והנוער המתמודד בפרט.

הנסיונות המזדמנים לפתחם של בני הנוער בדורנו רבים ב"איכות" ובכמות, וכל יום חדש מביא בכנפיו חידושים והמצאות נוספים מבית היצר הרע וגרורותיו שנועדו לכבוש את לב הנער ולהרחיקו מדרך המצוות.

ודאי שליצר יש הרבה מה "למכור" גם לנו המבוגרים, ולא לחינם נתקנו ימי השובבים שנמצאים אנו כעת בעיצומם כדי לשוב אל ה' ולתקן את אשר קלקל ופגם האדם. אך המציאות היא שאת התותחים הכבדים ביותר מכון היצר אל בני הנוער, בפרט בתחום המדיה והטכנולוגיה לסעיפיהם השונים שהוא הנסיון הגדול ביותר שהיה במשך הדורות כפי שהעיד מרן הרב שטיינמן זצוק"ל.

ואחרי ככלות הכל, גם אם בדיעבד נשבה הנער בקסמי היצר והבליו, האם חכמה גדולה היא לדחות אבן אחר הנופל? האם זהו רצון ה'? האם צעד חכם הוא לפרוק עליו את התסכול שלנו מהדרך החדשה שבחר בה, ואולי אפילו להרחיק לכת ולנתק עמו את הקשר? הרי גם להשתובבויות שלנו ה' הרחום והחנון מעניק סיכוי נוסף ולא נועל בפנינו את הדלת ומדוע שאנו ננעלנה בפני היקרים לנו מכל?

את התשובה לכך נלמד מחידוש נפלא על פסוק זה "ויאמר אליו ה' מה זה בידך", שהביא מורנו הראשון לציון ורבה של ירושלים הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א בשמו של אחד מוקני חכמי ירושלים.

כי הנה הכתיב של המילים "מה זה" הוא "מוזה", ורמו הכתוב בזה מסר חינוכי רם ונעלה, כי "מוזה" הוא בגימטריא כמנין "בן", ורצה הקב"ה ללמד לרבים ומחנכם של ישראל משה רבינו את סוד חינוך הבנים, שצריך האב לדאוג לכך שתמיד יהא ה"מוזה" כלומר הבן, "בידך", שלא תסיח דעת ממנו ולא תזניחנו אלא יהא לך עליו תמיד. כי אם ח"ו הבן לא יהיה "בידך", אלא "וישליכהו ארצה", שתסיח דעתך ממנו ולא תטרח בחינוכו, הרי שעתיד להתקיים בו "ויהי לנחש"!!!, ויסור מן הדרך הישרה, באשר לא הקדשת לו די תשומת לב ויחס. כי ברגע שהבן איננו תחת ידך אלא רועה בשדות זרים, יכול הוא להידרדר ח"ו עד לדיוטא הנמוכה והגרועה ביותר. והמצב גרוע עד כדי כך ש"וינס משה מפניו", כלומר שמרוב כאב וצער אי אפשר לראות את הילד שסר מן הדרך ואיכזב כל כך.

אך מהו בכל זאת הפתרון? מהי העצה לאותו אב מסכן שלא השכיל לאחוז המטה בידו וגילה מאוחר מדי מה גדל ב"ערוגה" שלו?

על כך אומר ה' למשה "שלח ידך ואחוז בזנבו", כלומר אל תתייאש ממנו ואל תדחה אותו, אלא אדרבה "אחוז בזנבו", תנסה לשמור עמו על קשר חם, תחבק אותו תאהב אותו ותרעיף עליו חום [שאולי החסרת ממנו בעבר שלא כדן...], וכשתעשה כן אזי "וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו", שכיון שלא נעלת בפניו את הדלת ושמת עמו על קשר, יום יבוא ועתיד הוא לשוב לחיק התורה והמצוות, ומ"נחש" יהפוך בחזרה ל"מטה".

מרים בת יושבר מוכבי ע"ה
עטרה בת מרים ונתן ע"ה ע"י דהרי
ימנה בת סעדה אלפסי ע"ה
זכריה בן זוהרה ויחיא ז"ל

יוסף בן עליה גבאי ז"ל
סעדה בת יוסף זנדני ע"ה
יעקב בן רחל איבגי ז"ל
רינה בת מנטנה טייב ע"ה

חיוקיה בן מוזל אלוני ז"ל
שארל בן דונה מיארה ז"ל
שלום בן תריה עקיבא ז"ל
אברהם בן יצחק ורבקה פינטו ז"ל

ר' בנימין בן סלחה ז"ל ♦ סרח בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל ♦ נאזיה בת תאגיה ע"ה
אהרן בן יחיא ז"ל ♦ רחל בת סאלחה ע"ה
יחיא בן טלאת ז"ל

לא לאבד את הסבלנות, הילד עוד יחזור

ד. הגאון רבי אברהם פאם זצ"ל כתב דברים כדורבנות בענין חשוב זה בספרו "מורה צדק", וזו לשונו:
"אני ראייתי בזה אצל המשפחות שני מצבים. מצב אחד הוא כאשר ההורים איבדו את כל הסבלנות. הם לא היו מסוגלים בשום אופן לסבול את זה, ולא יכלו להתמודד עם הבעיה הקשה שנקלעה לפתחם. בדרך כלל מצב זה לא הסתיים יפה. הבחור המשיך לרדת מטה מטה. הנהגה זו של ההורים הפכה ל"נימוק" שלו, שכן אם ההורים זרקו אותי מן הבית, הרי שמעתה אני חופשי לעשות את כל מה שבלבי. אם ההורים לא דואגים עוד עבורי, אלך לאן שארצה."
"ומאידך גיסא ראייתי משפחות שנקלעו למצב דומה ולא איבדו את הסבלנות. ולא שהיה הדבר קל להם, כי ירידתו של הבן והליכתו באשפתות היא עגמת נפש יומיומית ומרה כמות. לא יכולה להיות צרה יותר גדולה מאשר הורים הרואים את בנם שהיתה לו היכולת להיות למדן וצדיק גדול והוא מפנה להם עורף וסוטה מדרך היהדות ומשוטט עם חברים רעים. ובכל זאת, במשפחות שהיתה להם סבלנות והשתדלו להשפיע על הבחור בדרכי נועם, בסופו של דבר הוא עשה "סיבוב לטובה".
"החשוב ביותר הוא לא להראות לבחור יחס של תיעוב ממנו. יש להתייחס למצב שהוא עובר כמו שמטפלים במחלה עוברת, וכדוגמת אדם שיש לו מחלה ר"ל, שהצער הוא נורא ועושים כל מה שאפשר ומתפללים ומקווים לטוב, כמו כן הוא במחלה זו. וסוף סוף הרי הבחור מרגיש קירבה למשפחתו, ולפיכך כשגדל קצת ונעשה יותר שכלי, הוא מכיר את מקומו ופונה ומסתובב לאחור. השאלות הללו מגיעות אלי חרשות לבקרים ותמיד אני אומר להורים- תתנהגו בסבלנות. זה לא קל, זה מכאיב מאד, אבל תתנהגו בסבלנות, לא לזרוק אותו ולא לדחותו". עד כאן דברי הרב פאם שהם כקילורין לעינים להורים אלו הדואבים ומצפים כל כך לשינוי בהתנהגות בנם. ואם עלון זה שהוקדש כולו ליחס הראוי לנוער המתמודד ישיב הביתה אפילו נער אחד דיינו!

וביקשו שיבוא לנקות את ביתם, ומיד כשהגיע לשם קלטו שמדובר בבחור שעוב את המסגרת הישיבתית. ומשכך העניקו לו יחס שונה וחם במיוחד. בתחילה הגישו לו כוס קפה ועוגה טעימה ועשו זאת במאור פנים לבבי. תוך כדי פנה הרב שטרן לזוגתו ואמר לה בפני הבחור, "אה, איוו זכות יש לנו שבחור ישיבה מסדר לנו את הבית לכבוד הפסח!".
ומאז מדי יום ביומו כשהגיע לבית המשפחה קלטו אוננו הוראות-בקשות שאוננו לא הסכימו לשמוע עד עתה בבתים אחרים: "אל תגורר את הרהיט הכבד, אין זה מתאים לכן ישיבה", או "אל תנקת את השיירותים, אתה בחור שמגיע מהיכל הישיבה ואין אנו רוצים שתתעסק בדברים כאלה".
מדי שעה אמרו לו "תנח קצת, אינך צריך לעבוד כה קשה, זה לא מגיע לך...", ומאידך השמיעו באוננו מחמאות על עבודתו המסורה והיעילה, "לאחר שניקית את החדר, המקום כל כך מבריק. אנחנו רואים שאתה יכול להוציא מעצמך את הכישורים המוצלחים הטמונים בך" אמרו לו.
באותם ימים הבחינו הורי הבחור לפתע שהוא החל לחזור הביתה עם ברק בעיניים! בלבו ניצת הזיק והוא החל לקום מוקדם יותר בטענה שעתה יש לו סיבה לקום. הוא אף חזר להתפלל שחרית במנין "כי כך הרב שטרן עושה, וגם אשתו אינה מוותרת על התפילה". הוא החל לסייע גם בבית להוריו, וחזר ואמר בכל הזדמנות שהוא מרגיש שזוג הזקנים שבביתם הוא עובד מעריכים ומכבדים אותו. "הסבתא הזו מאמינה באמת ובתמים שאני הוא הבחור המוצלח ביותר", היה אומר לאמו בכל בוקר.
מני אז כל סדר יומו השתנה, והפרי שנשר החל לשוב ולהתחבר לשורשים... אך הנס הגדול ביותר התרחש לאחר הפסח, כאשר הביע את רצונו לחזור לישיבה שבה למד. ראשי הישיבה ערכו לו אבחון מחדש, ותמדה האם אכן זהו אותו בחור שעזב את הישיבה בטריקת דלת באמצע החורף?! ראש הישיבה בעצמו התקשר להורים והביע את התפעלותו מהשינוי העצום שחל בבנם והודיע על קבלתו המחודשת לישיבה. מיד עם חזרתו עשה הבחור חיל בלימודיו ועד מהרה נעשה לאחד הבחורים המובילים בישיבה בשקידתו ובידיעותיו. הרב זילברשטיין סיים את הסיפור והוסיף ש"יש כאן צוואה לדורות, שהסיבה העיקרית לנשירתם של הנערים היא, שהמחנכים וההורים לא העניקו להם את תשומת הלב הראויה".

שבעה כוללים, עשרות אברכים, 50 שיעורי תורה בשבוע, ומאות אלפי שעות לימוד תורה בחודש. אתה חייב לרכוש לעצמך זכות וחלק במפעל הענק הזה לנצח נצחים! הדינר של מוסדות "דרכי תורה" יוצא לדרך בס"ד ויתקיים באולמי ויטראז' בנס ציונה במוצ"ש ד' אדר, הזדרז וקנה כרטיס למעמד הנשגב למען השלמת בנין המוסדות והעצמת הפעילות הענפה למען כלל ישראל. ניתן לרכוש כרטיס בטל' 054-2637798 או 08-9452903 וכן בנדירים פלוס (קטגוריית הלולת משה רבינו).

פעילות תורנית ענפה במוסדות "דרכי תורה" (רח' ח"ש 12 רחובות)

כולל הוראה "דרכי תורה" - 9:00-17:30
כולל הוראה "שערים המצויינים" בראשות הרה"ג ראובן גולן - 9:00-17:30
כולל הוראה "שערי בינה" בראשות הרה"ג אביחי יששכר (קרית עקרון רח' הבנים 34) - 9:15-17:00
כולל בוקר "תפארת אבות" לבעלי בתים - 10:00-13:00
כולל ערב לאברכים בראשות הרב ניר לוי - 22:00-24:00
כולל ערב לבעלי בתים "חזון עובדיה" - 20:00-21:00
ישיבת המתמידים "נער ישראל" - 17:30-18:30
שיעורים בדף היומי אליבא דהלכתא: בוקר - 9:00-10:00, ערב - 19:00-20:00

כולל ערב לבעלי בתים "חזון עובדיה" ע"ש מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל
שיעורי ערב עם הרב ראובן גולן 20:00-21:00

נושא השיעורים:

- יום א'- הלכות תפילה וביאורי תפילה.
- יום ב'- "החזיק השבועי" (שיעור מוסר בנושא: שלום בית/חינוך הבנים/אמונה ובטחון ועוד).
- יום ג'- "סמיכת חבר" - תוכנית עולמית ללימוד הלכה לבעלי בתים עם מראי מקומות סיכומים ומבחינים בהכוונת רבה של ירושלים הראש"ל הרב שלמה משה עמאר שליט"א.
- יום ד'- הלכות שבת למעשה.
- יום ה'- אור החיים הקדוש על פרשת השבוע.

יום א'- שיעור אקטואלי בדיני ממונות עם הרה"ג אופיר שירה - 19:00-19:40
ימים ב' ד'- חוג טעמי המקרא לילדים - 18:30-19:15
יום ו'- לימוד הלכה עם הרה"ג אביחי יששכר - 10:00-12:00
תהלים לנשים ביום א' (רח' מרגולין 12 בבית הפינת משפ' סלמי) - 17:00-18:00

זמני שבת קדש פרשת שמות

מנין פלג ערב שבת - 15:30
הדלקת נרות - 16:41
מנחה ערב שבת מנין מרכזי - 16:35
עונג שבת - 20:00
שחרית מנין נץ (קרבות) - 5:50. [שיעור גמרא במס' מועד קטן עם הרה"ג אופיר שירה בסיום התפילה].
שחרית מנין מרכזי (קרבות) - 8:15
מנחה מנין א' ("פתח אליהו") - 13:30
שיעור גמרא ופרשת השבוע עם רב ביה"כ - 14:00
תהלים לילדים: בנות 15:00, בנים 15:30.

מנחה מנין ב' - 16:00

סעודה שלישית - 16:30

דרשה - 17:20

צאת השבת - 17:33

ערבית מוצ"ש - 17:40

רבינו תם - 18:05

אבות ובנים - 19:00

שיעור דף היומי אליבא דהלכתא - 20:15

ימות החול (שבוע פרשת וארא)

שחרית (קרבות) - א. מנין נץ - 6:15, ב. 7:00, ג. 8:10
מנחה (קרבות) - א. 12:40, ב. 14:30, ג. 16:40
ערבית - א. 17:15, ב. 21:00

פרנס השבוע:

ר' החפץ בעילום שמו הי"ו
זכות מצות החזקת התורה
תעמוד לו ולבני ביתו לברכה
והצלחה ונחת מיוצאי חלציהם

פרנס "אבות ובנים"

ר' חגי יעקב נחום הי"ו
הצלחה ברוחניות וגשמיות
ופרנסה טובה ורוב נחת

שיעורי הרב ראובן גולן

בקול הלשון *6761

[לפרשת השבוע הקס: 1-1-4-8-1-1]
לאור החיים הקד' הקס: 1-1-4-8-2-1]
שידור חי: יום ה' (אור החיים הקדוש) ב-20:00

ישראל בן מאיר דב וייס ז"ל

משה בן חלימה וסאלם ג'מיל ז"ל

מיסודי מסעודה בת פרחיה ע"ה ע"י נעמן